
A magyar digitális munkaerőpiac helyzetelemzésének, valamint a digitális és hagyományos munkaerőpiac nyomon követésére és előrejelzésére szolgáló rendszer koncepciójának kidolgozása

Összefoglalás és javaslatok

2018.08.02.

Tartalom

1. Munkaerőpiaci és képzési információs és elemző rendszer és felhasználásának lehetőségei
2. Munkaügyi és képzési információk rendelkezésre állása
3. Munkaerőpiaci igények felmérése
4. Személyes nyomon követő rendszer
5. A munkaerőpiaci előrejelző rendszer fejlesztési lehetőségei
6. Képzési kínálat felmérése
7. Munkaerőpiaci információk felhasználása a döntési folyamatokban
8. Szakmaszerkezeti előrejelzés: a szakképesítések iránti igény és a szakmaszerkezeti döntés
9. Műhelymunkák

Felépítés

Áttekintés

helyzetelemző tanulmány GAP-elemzése,
ill. C felhasználásával

Javaslatok

kutatásra	(60 tétel)
szabályozásra	(40 tétel)
azonnali intézkedésekre	(30 tétel)

Vezetői összefoglaló és leltár

a teljes elvégzett munkáról (A, B, C)

Munkaerőpiaci és képzési információs és elemző rendszer és felhasználásának lehetőségei

Különböző lekérdező felületek a különböző célcsoportoknak - döntéshozók

- képzéstámogatási, infrastrukturális döntések megalapozása
- döntések utólagos hatásvizsgálata
- stratégiaalkotás

Szakemberek, kutatók

- előrejelzés
- helyzetelemzés
- forráskutatás

Vállalkozások

- saját képzések tervezése
- saját HR döntések támogatása

Állampolgárok

Fiatalok:

- középiskola-választás
- első szakma, pályaválasztás
- felsőfokú továbbtanulás

Felnőttek:

- továbbképzés (szintváltással)
- átképzés (területváltással)
- készségfejlesztés

A rendszer elemei

Adattárház

Elemző rendszer

Tájékoztató, döntésegítő
rendszer

Tartalom

- az előrejelzéshez, helyzetelemzéshez, pályakövetéshez szükséges adatok
- elemzésből, előrejelzésből adódó adatok
- a képzési kínálatra, képző intézményekre vonatkozó adatok
- a foglalkozások, ill. a szakképesítések, végzettségek, képzési programok bemutatása, tartalma, jellemzői
- a szabályozással, támogatásokkal stb. kapcsolatos információk
- az elemzésekhez, előrejelzésekhez, riportok készítéséhez szükséges alkalmazások
- adatbázisokból összetett lekérdezéseket lehetővé tevő lekérdező felületek
- a végzettségek és a képzések közötti választást segítő tanácsadó programok
- az önismeretet segítő, a készségeket és az illeszkedéshez szükséges egyéb elemeket felmérő, azokat a képzésekkel, végzettségekkel, foglalkozásokkal összekapcsoló alkalmazások

A rendszer működésének feltételei

Jogi feltételek

- az adatkezelésre vonatkozó jogszabályok áttekintése
- miről kell törvényt, miről rendeletet hozni

Gyakorlati megfontolások

- ismertté tétel, képzés
- automatizált adatátadás
- a rendszer önállósága

A képzési információs és elemző rendszer bevezetésének folyamata

A projekt céljaként definiált tájékoztató rendszer kiépítése az általunk javasolt megvalósítási opció esetén a gyakorlatban a következő meghatározó szakaszokból tevődik össze:

1. A tájékoztató rendszerrel szemben támasztott követelmények kidolgozása

2. Adatforrások elemzése

3. Eltéréselemzés

4. Adattárház létrehozása

5. Adatelemző és kiértékelő algoritmusok, valamint eszközök kijelölése

6. Eredmény vizualizációs megoldások

Javaslatok

Kutatás

- A létező rendszerek áttekintése
- A rendszer kifejlesztése

Szabályozás

- A létrehozást és működést biztosító jogszabályok

Rövidtávú

- Kapcsolatfelvétel a rendszerfejlesztőkkel (NSZFH, OH...) a párhuzamosságok megelőzésére
- Biztosítani a KTRI rendszerének megmaradását

Munkaügyi és képzési információk rendelkezésre állása

Cél

- Előrejelzés, helyzetelemzés, döntéstámogatás
- Lakosság és vállalkozások tájékoztatása
- Egyéni nyomon követés

Megoldandó

- Hozzáférhetőség, feldolgozhatóság
- Felnőttképzési adatok hiányosságai
- Készségekre vonatkozó adatok (igény, kínálat, egyének) hiánya
- Munkaerőpiaci adatokkal kapcsolatos hiányosságok
- További adatforrások feltárása az adminisztratív és statisztikai adatbázisokon kívül
- Kutatás-nyilvántartás
- A tájékoztatáshoz szükséges további információk feltárása, ill. létrehozása (foglalkozás-leírások, támogatási lehetőségek, képzési jogszabályok stb.)
- Modern adatgyűjtési, -feldolgozási, -tárolási lehetőségek

Felnőttképzési adatok

Felnőttképzési törvénnyel kapcsolatos problémák

- Felnőttképzés definíciója
- Felnőttképzési nyilvántartás hiánya
- Hatály alá nem tartozó, de nyilvántartott képzések megismerhetősége

Felnőttképzési statisztikák

- Lakossági felmérés, képzők OSAP jelentése és vállalati statisztika
- A három statisztika szerinti felnőttképzési részvétel jelentős eltérése
- Képzők OSAP jelentése hiányosságai
- Képzők jelentése lehet az egyének felnőttképzési részvétele nyilvántartásának alapja
- Lakossági felvételbe belevehető lenne a digitális tudás felmérése

Modern adatgyűjtési, -feldolgozási, -tárolási lehetőségek Big Data és Blockchain módszerekkel

Big Data módszerek

- A Big Data módszerek lehetőséget biztosítanak más módon nehezen elérhető adatok (pl. szükséges készségek) **keletkezésükkor történő gyűjtésére** és **tendenciák gyors** megállapítására.
- Az ilyen megoldások segíthetnek a munkafolyamatok optimalizálásában, a közösségi médiából befolyó (akár szöveges adatok) elemzésében
- A **nemzetközi gyakorlatban számos példát látunk a Big Data alkalmazására a munkaerőpiaci elemző rendszerek esetében:**
 - a LinkedIn az adott regisztrált felhasználó mintázata alapján (személyes adatok, végzettség, kompetenciák) határozza meg a **potenciális álláslehetőségeket**.
 - bizonyos munkaerőpiaci trendek automatikus jelzésére alkalmazzák a Big Data módszertant. Az egyik ilyen terület a **munkanélküliség előrejelzése** (pl. ETLA modell).

Blockchain módszerek

- Az osztott adatbázisok (blockchain technológia) **lehetőséget biztosítanak az adatszolgáltatás és feldolgozás folyamatának rövidítésére, az adatokhoz való közvetlen hozzáférésre.**
- A **munkaerőpiaci elemzésekhez köthetően több alkalmazási terület említhető**, amelyben a világon különböző szereplők, különböző megoldásokkal kezdtek el foglalkozni az elmúlt években.
- A **tájékoztató rendszer kapcsán több szinten értelmezhető a technológia felhasználása:**
 - Az egyes adatbázisok, adatforrások kiváltása Blockchain alapú technológiával
 - Az adatszolgáltatáshoz kapcsolódó rendszerek vagy azok egyes funkcióinak kiváltása Blockchain alapú technológiával, szolgáltatással
 - Az adatátadások kiváltása Blockchain alapú technológiával, szolgáltatással
 - Az elemző rendszer felépítése Blockchain alapú technológiára, vagy egyes funkcióinak megvalósítása Blockchain alapú technológiával.

Javaslatok

Kutatások

- Hozzáférhetőség javítása
- A hiányok pótlásának lehetőségei
- További információforrások felkutatása
- Felnőttképzési nyilvántartás
- Kutatás-nyilvántartás

Azonnal megtehető

- Kapcsolatfelvétel az adatgazdákkal és a NISZ Zrt-vel
- Metaadatbázis létrehozása
- KIFIR kiegészítése (felnőttoktatás, érettségi utáni szakképzés)
- Ágazati és hatósági képzések, ill. támogatott képzések adatainak elérése
- Az Országos vizsganyilvántartás rendbetétele

Munkaerőpiaci igények felmérése

Jelenleg

Foglalkozások, szakképesítések
iránti igényt vizsgálják

Cél

A munkaerőpiaci igények
készséigény alapú meghatározása

Készség alapú megközelítés

A készség alapú megközelítés feltétele

- a bármilyen módon szerzett képességek feltárására és elismerésére is legyen lehetőség;
- a formális, nem formális és informális tanulás a teljes életpálya során egybeszámítódjon, és a társadalmi beilleszkedés, munkavégzés szempontjaiból egységes keretet képezzen.

A cselekvés további meghatározói

- tudás, attitűd, autonómia és felelősség

Készségstratégia szükségessége

Készségigény meghatározása

Rendelkezésre álló elemek áttekintése

- ESCO
- PIAAC
- PISA
- KSH felmérés
- 800 munkakörhöz alapkompenciák
- CEDEFOP

Közvetett meghatározás

- A készségek, a foglalkozások és a szakképesítések közötti kapcsolat alapján
- Ehhez: ESCO, munkakörelemzés, készségtanácsok
- Probléma: Súlyozás hiánya

Közvetlen meghatározás

- Hagyományos módszerek (készségtanács, szakértői grémium, vállalati megkérdezés)
- Digitális technológiák alkalmazása

Javaslatok

Kutatás

- készségigény-készséghiány felmérési módszertana;
- készségstratégia kidolgozása;
- foglalkozások/szakképesítésekről készségekre áttérés menetrendje;
- szakképesítések (estlegesen ágazatiak is) ESCO-hoz kapcsolása;
- készségek súlyozása; munkakör-elemzés

Szabályozás

- ESCO és szakképesítések összekötése, változáskövetés előírása;
- képességstratégia;
- szakképesítésről készségre való áttérés (hiányszakmalista helyett hiánykészségek, az igényelt készségeket adó szakképesítések támogatása);
- ágazati készségtanácsok

Rövidtávon

- A készségigényre vonatkozó, rendelkezésre álló információk hozzáférhetővé tétele

Személyes nyomon követő rendszer

Rendszer

- Adminisztratív nyilvántartások összekapcsolásával
- TAJ-szám (oktatási azonosító) alapján
- Szabályozás: döntés-előkészítési tv., szakképzési tv., adózás rendje
- Személyhez kötött nincs szabályozva

Kimenetek

- Aggregált pályakövetés
- Egyéni képzési számla
- Kompetencia-felhalmozás követése

TAJ szám alapú pályakövetés rendszere

(ifjúsági pályakövetés) céljai

A munkaerőpiaci elvárások beazonosítása, előrejelzése és nyomon követése

Képzések munkaerőpiaci hatékonyságának, a képzési beruházások adófizetésben stb. megjelenő hasznának nyomon követése

Képző intézmények hatásosságának vizsgálata

A körülményeket, a résztvevők sajátosságait nem szabad figyelmen kívül hagyni

Célzott beavatkozások megalapozása

Pl.: inaktív státusz okai, végzettségek értéke

Minta: DPR

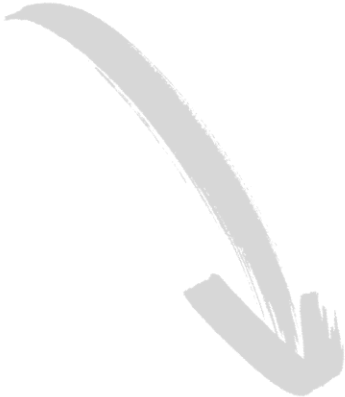
Az egyéni tanulói számla és a képzési kártya

Az egyéni tanulói számla előnyei és veszélyei

- Csak komoly előkészítés után!
- Személyek és vállalkozások hajlandóságának, teherbírásának felmérése
- Jelenlegi támogatások becsatornázhatósága
- Visszaélések kiszűrése
- Képzők minősítése

Képzési, munka- és kompetenciakártya

- Kompetencia-felhalmozás és a munkaerőpiaci pályafutás nyomon követése
- **Feltételek:**
- az egyének képzésen való részvételének a tanulási eredményre is kiterjedő nyomon követése, nyilvántartása;
- az egyének munkaerőpiaci és ellátási adataihoz való hozzáférés a NAV, az államkincstár és az NFSZ adatbázisaiban;
- az egyéni kompetenciafelhalmozás beazonosításának lehetősége

Voucher rendszer mint az egyéni számla alternatívája

Kompetencia-felhalmozás és -nyilvántartás

Hangsúly-eltolódás:

Szakképesítésről a kompetencia felhalmozásra

A nem formális és informális képzés/tudásbővítés fel- és elismerése szükséges

Elemei

- elismerés (meglévő végzettségek – külföldi, korábbi, ipari – egyenértékűsége)
- validáció (bármilyen módon megszerzett készségek dokumentálása)
- készségek mérése (rendelkezésre állnak rendszerek)
- bemeneti kompetenciák elfogadása iskolai végzettség helyett
- előzetes tudás mérése, beszámítása
- készségek munkáltatók stb. általi igazolása

Javaslatok

Kutatás

- Ifjúsági pályakövetési rendszer
- Állami források felhasználási rendszerének átalakítása (megosztott felelősség)
- Egyéni képzési számla feltételei, módszerek, szabályozás
- Az életpálya alapú kompetencia-felhalmozás rendszere (elismerés, validálás, beszámítás, munkáltatói igazolás) – javaslat a projektekben kidolgozott módszerek, ill. a nemzetközi tapasztalatok felhasználásával
- Készségmérő eszközök áttekintése, kifejlesztése ,
- Személyi feltételek megléte

Rövidtávon

- Összegyűjtve elérhetővé kell tenni a hozzáférhető készségfelmérő eszközöket és a kompetencia-nyilvántartás szabályait, eszköztárát (pl. Europass-eszközök, ESCO)

Javaslatok

Szabályozás

- Felnőttképzésben résztvevők nyilvántartásának létrehozása (TAJ számmal)
- Tanulási eredmény felvitelének lehetősége minden képzési programra
- Kompetencia-felhalmozás rendszere (elismerés, validáció, mérés)
- Adatbázisok összekapcsolásának, a pályakövetéshez szükséges adatszolgáltatásnak a kérdései
- A pályakövetési eredmények figyelembe vétele a döntéseknél
- Az adatok anonimizálás nélküli összekapcsolásának lehetősége
- Egyéni képzési számla és képzési kártya bevezetése, a személyes nyomon követést lehetővé tevő és az adathozzáférést korlátozó szabályozás
- Bemeneti kompetenciák, ill. az előzetes tudás mérésére és beszámítására vonatkozó rendelet

A munkaerőpiaci előrejelző rendszer fejlesztési lehetőségei

Elemi

- helyzetelemzésre alkalmas rendszer
- teljes körű, adminisztratív adatokon alapuló pályakövetési rendszer
- rövid-, közép- és hosszútávú munkapiaci előrejelző rendszer

Helyzetelemzésre nincs minta; pályakövetésre DPR; kvantitatív előrejelzésre KTRI

Szerepük

Az ideális rendszer

Javaslat a KTRI rendszerének továbbfejlesztésére

Kvalitatív elemek: készségigény, forgatókönyvek

Javaslatok

Kutatások

- Előrejelző rendszer módszertana, működési módja
- Kvalitatív információk beszerzése
- Helyzetelemző, ill. ifjúsági pályakövető rendszer
- palyasugo.hu továbbfejlesztése

Rövidtávon

- DPR-rel kapcsolatfelvétel
- Együttműködési megállapodással kell biztosítani az MTA KRTK birtokában levő kapcsolt adminisztratív adatbázis használatát, az előrejelző rendszerbe az aktuális adatok feltöltését, a pályasúgó működtetését
- Megállapodás lehetősége az MTA KRTK-val az adattisztítási, adatharmonizálási feladatok végzésére
- Meg kell kezdeni a helyzetelemző rendszer kialakítását.

Képzési kínálat felmérése

- Aggregált kínálat ismerete szükséges a döntések megalapozására (pl. területi hiányosságok)
- Egyedi képzési kínálat megismerése tájékoztatási céllal:
 - hol, mit, hogyan
 - három adatbázis:
 - képzési témák, végzettségek, programok;
 - intézmények;
 - ezek összekapcsolásával az induló képzések

A képzések és a képző intézmények munkaerőpiaci hatásossága és hatékonysága

Eredményesség (hatásosság) és hatékonyság

Képzésben való részvétel munkaerőpiaci hatásossága, végzettségek értéke

Intézmények hatékonysága, minősítése

Javaslatok

Kutatás

- Képzések és képzők munkaerőpiaci eredményességének mutatói
- Kompetenciaváltozás mérési lehetőségei
- Felnőtt kompetenciamérési rendszer

Szabályozás

- Képző intézmények eredményességének mérése és nyilvánosságra hozatala

Rövidtávon

- A létező rendszerek (NPP, OH, Magyar Képesítési Portál) felhasználásával elérhetővé és kereshetővé kell tenni az összesített iskolai és iskolarendszeren kívüli képzési kínálatot (amennyiről tudunk)
- Lehetővé kell tenni a képzések képző általi szolgáltatását, felvételét

Szakmaszerkezeti előrejelzés: a szakképesítések iránti igény és a szakmaszerkezeti döntés

A jelenlegi gyakorlat: szakmaszerkezeti döntés

- Szakképesítések iránti igény GVI általi meghatározása (vállalati megkérdezés)
- MKFB-től Ágazati készségtanács veszi át – még nincs rendelet
- Nem világos, hogy felnőttképzésre vonatkozik-e
- Évente és megyénként
 - ellentétes a mobilitás követelményével
 - akadályozza a tervezést
- Ellentétes a szakképesítésekről a készségekre való áttérés logikájával

Helyette

- Preferálásra más lehetőség
- Alap OKJ
- Tájékoztatás a munkaerőpiaci igényekről, a szakképesítések rendszeréről és használhatóságáról, a képzési kínálatról
- Iskolák és gazdaság kapcsolatának erősítése

A szakképesítésekre vonatkozó előrejelzések

Az előrejelzések jelenleg foglalkozásokra vonatkoznak

Szakképesítések (szakképesítés-csoportok) foglalkozásokhoz kapcsolása

Igényelt készségeket adó szakképesítések

Javaslatok

Kutatás

- Támogatott felnőttképzésben oktatható szakképesítések meghatározásának módszertana
- Későbbi szakmaválasztást lehetővé tevő iskolarendszer
- Gyakorlati szakemberek bevonásának lehetősége a szakképesítések listájánál
- Alap-OKJ

Szabályozás

- Szakmaszerkezeti döntés és megyei hiányszakmalisták kivezetése
- Lehetőség egyes képzések kiemelt támogatására
- A felnőttképzés keretében támogatható szakképesítések meghatározásának szabályai
- Alap-OKJ

Rövidtávon

- Alap-OKJ
- Tanulók és szülők tájékoztatását biztosító online felület még az információs rendszer kialakítása előtt
- A korlátozottan támogatható képzések kategóriájának és az iskolai rendszerben indítható szakképzések megyei és évenkénti besorolásának azonnali megszüntetése
- Gimnazisták számára érettségi utáni szakképzési kínálat növelése

Műhelymunkák

A TAJ szám egységes használatára épülő hazai rendszer fejlesztési lépései

Munkaügyi információk adat alapú, prediktív feldolgozásának lehetőségeinek meghatározása

Munkaerőpiaci információk felhasználása a döntési folyamatokban

Képzések finanszírozási módjai

- Direkt/indirekt

Alapelvek

- az egyén felelőssége a részvétel
- egyén részleges költségviselése
- méltányosság
- a támogatási rendszernek az oktatási piac és a munkaerőpiac hatékonyságát kell növelnie
- LLL

A képzéshez való hozzáférést befolyásoló döntési folyamatok

A döntési folyamat

- **Jogi keretek**
- **A jogi előírások megvalósulása a gyakorlatban**
- **Kvázipiac és információs aszimmetria**
- **A képzésben résztvevő döntése és a minőség**
 - egyéni képességmérés, tanácsadás
 - munkaerőpiaci információ
 - információ a képző intézményről
 - kínálat

A képzők hatékonysága és az állami megrendelés

Az eredményesség mércéi

- Résztvevők reagálása (happy sheet)
- A kívánt tudás, készségek, attitűd elsajátítása (vizsga)
- A tanultak alkalmazása (nem nézik)
- Utánkövetés (csak az elhelyezkedés)

Mennyiben függ az eredményesség a képzőtől?

Jelenleg a képzők kiválasztásánál az eredményesség és a hatékonyság nem szempont.

Állami feladatok az államon kívüli képzési piaccal kapcsolatban

- Képzési számla és a hozzá kapcsolódó képzési kártya bevezetése
- Képzések elismerésének lehetőségének biztosítása
- A pályatanácsadási rendszer fejlesztése

Egyéb kormányzati döntések

A szakképesítések rendszere és a képzési tartalom

- Állam által elismert végzettségek létrejötte (feltétel: NFSZ előrejelzése)
- SZVK-k, szakmai programkövetelmények (munkáltatók részvétele hiányzik)
- Ágazati, ipari, nemzetközileg elfogadott szakképesítések befogadása
- Ágazati szakképesítéseknek OKJ-val azonos státusz
- Ágazati készségtanácsok, szakértői grémiumok

Kormányzati intézkedések hatékonyságvizsgálata

- Hatásvizsgálat mérési erejének öt szintje
- Elmaradt képzések elmaradt haszna

Az egyének munkaerőpiaci mozgására való hatásnak a képzés nagyon fontos, de nem az egyetlen eszköze.

A felnőttképzés célja nem kizárólag a munkaerőpiaci érvényesülés, ez a képzésnek csak egy szelete

Javaslatok

Kutatás

- Támogatott képzések döntési mechanizmusának felülvizsgálata: több képző egy témában, eredményesség figyelembe vétele
- Személyre szabott szolgáltatások és finanszírozás, profilozás
- Programengedélyezés helyett automatizmus
- Megosztott finanszírozás/felelősség lehetőségei
- Képzéssel kapcsolatos intézkedések sikerességének kritériumai, elmaradt képzések elmaradt haszna
- Foglalkoztatási Szolgálat adatainak Big Data elemzése

Javaslatok

Szabályozás

- Képzők kiválasztása
- Normatív szabályozásról szakirány-specifikus egységköltség-szabályozásra áttérés
- Elégedettségi kérdőívek
- Nyilvánosságra hozandó adatok köre
- Programengedélyezés rendszere
- Állami források személyek és vállalkozások számára való átengedésének rendszere
- Ágazati készségtanácsok
- Képzést érintő intézkedések hatékonyságvizsgálata

Rövidtávon

- Támogatott képzések nyilvános adatbázisa
- A személyre szabott szolgáltatás megvalósításában résztvevő szakképzett alkalmazottak számának növelése
- Életpálya-építési szolgáltatásokhoz való hozzáférés szélesítése